

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Lukášem Hlouchem, Ph.D. v právní věci žalobce: **Ing. L. D.**, nar., bytem, zastoupeného Mgr. Hanou Dejmkovou, advokátkou, se sídlem Masarykova 413/34, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 1. 3. 2016, č.j. 540 614 0542/315-JPA ve věci starobního důchodu,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

Žalobce napadl žalobou rozhodnutí žalované ze dne 1. 3. 2016 (vypravenému dne 3. 3. 2016), č.j. 540 614 0542/315-JPA (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaná změnila své prvostupňové rozhodnutí č. II č.j. 1-2R-13.10.2015 - 424/540 614 0542 ze dne 13. 10. 2015 (dále též „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná přiznala účastníku řízení od 14. 9. 2015 starobní důchod ve výši 11 978 Kč podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výše vypláceného vdoveckého důchodu podle ustanovení § 59 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů od 1. 9. 2015 činí 2 871 Kč a celkově tak účastníku řízení náleží 14 849 Kč.

Napadeným rozhodnutím bylo žalovanou rozhodnuto tak, že prvostupňové rozhodnutí se „zcela mění tak“, že účastníku řízení se podle ustanovení § 31 ZDP přiznává od 1. 9. 2015 starobní důchod ve výši 12 310 Kč. Dále žalobci přiznala od 1. 9. 2015 vyplácený vdovecký důchod podle ustanovení § 59 ZDP ve výši 2871 Kč. Celkem podle napadeného rozhodnutí náleží žalobci ode dne 1. 9. 2015 náleží 15 181 Kč.

II. Napadené rozhodnutí

V námitkách podaných proti prvostupňovému rozhodnutí žalobce uvedl, že při výpočtu důchodu nebyla zhodnocena doba pojištění a vyměřovací základ získané u zaměstnavatele M. spol. s r.o. v době od 1. 1. 2007 do 30. 9. 2007, přičemž k uvedené době účastník řízení dokládá pracovní smlouvou uzavřenou se jmenovanou společností dne 15. 8. 2005 či mzdový výměr vyhotovený dne 15. 8. 2005 a soupis dob pojištění vystavený Zdravotní pojišťovnou Ministerstva vnitra ČR. Výše hrubé mzdy činila podle mzdového výměru 15 000 Kč měsíčně. Současně k tomu účastník řízení dokládá výplatní listky za období od ledna 2007 do srpna 2007. Na Městské správě sociálního zabezpečení Brno (dále jen „MSSZ Brno“) bylo žalobci sděleno, že společnost M. spol. s r.o. za období od 1. 1. 2007 do 30. 9. 2007 nepředložila evidenční list důchodového pojištění. Na základě této skutečnosti žalobce požádal MSSZ Brno o provedení rekonstrukce evidenčního listu důchodového pojištění za uvedené období při použití výše jmenovaných důkazů.

Dále žalobce uvedl, že pro stanovení procentní výměry starobního důchodu měla být též zahrnuta do výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu hrubá mzda ve výši 176 000 Kč, která byla účastníku řízení vyplacena za období od 1. 1. 2015 do 31. 8. 2015 u společnosti A. s.r.o., jak vyplývá z evidenčního listu důchodového pojištění, který byl přiložen k námitkám účastníka řízení a měl by být též založen v evidencích žalované. Z výše uvedených důvodů žádá účastník řízení o změnu napadeného rozhodnutí a zvýšení starobního důchodu při zohlednění výše namítaných dob pojištění a vyměřovacích základů.

V doplnění svých námitek ze dne 9. 12. 2015 účastník řízení uvádí, že již obdržel evidenční list důchodového pojištění za období od 1. 1. 2007 do 31. 8. 2007, který byl rekonstruován MSSZ Brno, který přikládá jako přílohu. Žalobce nesouhlasil se závěrem MSSZ Brno, podle něž je nesporné, že výdělečná činnost trvala, nicméně nejsou prokázány skutečnosti rozhodné pro posouzení, zda je uvedená doba dobou pojištění. Účastník řízení odkazuje na předložené důkazy, a to pracovní smlouvou uzavřenou se jmenovanou společností dne 15. 8. 2005, mzdový výměr vyhotovený dne 15. 8. 2005 a soupis dob pojištění vystavený Zdravotní pojišťovnou Ministerstva vnitra ČR, kde je doba jeho pojištění u společnosti M. s.r.o. evidována do 31. 10. 2007. Jako pojištěnec z titulu pracovního poměru byl odhlášen ke dni 31. 10. 2007. V období od 1. 9. 2007 do 30. 9. 2007 není evidována žádná jeho dočasná pracovní neschopnost, a tudíž mu byla rovněž vyplacena mzda podle odkazovaného pracovního výměru. Pro případný další důkaz navrhuje doplnění dokazování o výpověď svědka JUDr. V. B., bývalého jednatele a společníka společnosti M. s.r.o.

Na základě námitek žalobce žalovaná v řízení o nich přezkoumala napadené rozhodnutí v plném rozsahu včetně rozsahu uplatněných námitek, dále veškeré doby pojištění a vyměřovací základy účastníka řízení dle svých evidencí včetně doplněných evidenčních listů důchodového pojištění a dospěla k závěru, že námitky jsou zčásti důvodné. Předně pro nový výpočet výše starobního důchodu byla dodatečně zhodnocena doba zaměstnání u zaměstnavatele M. spol. s r.o. v době od 1. 1. 2007 do 31. 8. 2007 v souladu s obsahem nově

zhodnoceného evidenčního listu důchodového pojištění ze dne 2. 12. 2015. Ohledně sporné doby od 1. 9. 2007 do 30. 9. 2007 žalovaná uvedla, že podle ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů dobou pojištění je po 31. prosinci 1995 doba účasti na pojištění a) osob uvedených v § 5 odst. 1 a v § 5 odst. 4, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění, b) osob uvedených v § 6, za kterou bylo v České republice zaplacen pojištění, a to nejdříve ode dne zaplacení pojištění. Poukázala dále na znění ustanovení § 11 odst. 2 ZDP. K hodnocení sporné doby pojištění žalovaná obecně zdůraznila, že základním důkazem v řízení o důchodových dávkách je důkaz listinný. Dle ustanovení § 35a násl. zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů jsou právnícké a fyzické osoby, k nimž jsou fyzické osoby ve vztahu zakládající účast na důchodovém pojištění (mimo jiné tedy i zaměstnavatelé) povinny vést záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na důchodové dávky, jejich výši a výplatu, tzn. i záznamy o dobách účasti se na důchodovém pojištění, a jsou také povinny tyto záznamy předkládat příslušným orgánům sociálního zabezpečení.

Z výše uvedeného vyplývá, že při hodnocení doby pojištění nelze u dob po roce 1995 vycházet pouze z důkazů, jimiž by bylo prokázáno trvání pracovního poměru, avšak příslušná zákonná ustanovení kladou za primární posoudit uvedenou dobu za dobu účasti na pojištění, tj. dobu dosažení příjmů započitatelných do vyměřovacího základu. Vzhledem k absenci (nutno dodat, že účastníkem řízení nezaviněné) jakýchkoliv dokladů o získaném vyměřovacím základu za měsíc září 2007 tak nebylo možné uvedený měsíc jako dobu pojištění zhodnotit.

K navrženému důkazu svědeckou výpovědí žalovaná uvedla, že uznání doby zaměstnání jako doby pojištění na základě čestných prohlášení je problematičtější, jedná-li se o dobu výdělečné činnosti právě po roce 1995, neboť podle zákonného výkladu se obsah prohlášení svědků posuzuje též ve vztahu k aplikaci výše citovaného ust. § 11 odst. 2 věty první zákona č. 155/1995 Sb., podle které se za dobu pojištění nepovažuje kalendářní měsíc, ve kterém nebyly dosaženy příjmy započitatelné do vyměřovacího základu proto, že tyto osoby nevykonávaly činnost zakládající účast na pojištění ani nepobíraly dávky nemocenského pojištění nahrazující ušlý příjem.

III. Žaloba

V **žalobě** žalobce uvedl následující žalobní body. Předně konstatoval, že napadeným rozhodnutím žalovaná nerozhodla o celém předmětu řízení, neboť ve výroku sice konstatoval, že prvostupňové rozhodnutí i „zcela mění“, nicméně je jednoznačné, že ke změně prvostupňového rozhodnutí došlo toliko zčásti, když v odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaný konstatovat, že pro nový výpočet výše svého starobního důchodu byla dodatečně zhodnocena doba zaměstnání u obchodní společnosti M. s. r. o. v době ode dne 1. 1. 2007 do dne 31. 8. 2007, ačkoliv žalobcovy námitky se týkaly rovněž doby ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 a doby ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015, k nimž se však žalovaná ve výroku napadeného rozhodnutí nijak nevyjádřila a toliko z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného lze dovodit, že v rozsahu těchto dvou období bylo prvostupňové rozhodnutí žalovaným de facto potvrzeno. Takový postup žalované však odporuje ustanovení § 90 odst. 5, věty druhé správního řádu, podle něhož pokud odvolací správní orgán, v tomto případě žalovaný, napadené rozhodnutí zruší či změní toliko zčásti, ve zbytku je potvrdí, což se však v projednávané právní věci nestalo.

Ve vztahu k období ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007, za které podle žalovaného nebylo doloženo dosažení příjmů započitatelných do výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu žalobce, je nutno uvést, že tvrzení žalovaného o absenci jakýchkoliv dokladů o získaném vyměřovacím základu je nepravdivé a v rozporu se spisy. Ačkoliv totiž bez zavinění žalobce neexistují, jak sama žalovaná uznala, doklady o získaném vyměřovacím základu za měsíc září 2007, jsou zde dány jiné skutečnosti, z nichž lze existenci i výši vyměřovacího základu dovodit.

Jak bylo k mým námitkám ze dne 26. 11. 2015 a jejich doplnění podáním ze dne 4. 12. 2015 doloženo, v době ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 trvala výdělečná činnost žalobce a je tak více než logické, že za takovou činnost mi náležela mzda stanovená zaměstnavatelem, tedy obchodní společností M. s. r. o., mzdovým výměrem ze dne 15. 8. 2005. Nelze-li pak s ohledem na neexistenci fyzické listiny, např. tzv. výplatní pásky, doložit její přesnou výši, kdy zároveň v tomto období nejsou u MSSZ v Brně evidovány žádné tzv. vyloučené doby, je nutné, neprokáže-li se opak, vycházet z výše mzdy, která byla takto stanovena, tedy ve výši 15.000,- Kč hrubého měsíčně. Pokud by mi tato mzda v měsíci září 2007 vyplacena nebyla, dalo by se zcela logicky očekávat, že se proti takovému postupu zaměstnavatele, tedy obchodní společnosti M. s. r. o., budu bránit příslušnými právními kroky, což jsem samozřejmě neučinil, neboť toho nebylo třeba, když mi hrubá mzda ve výši 15.000,- Kč byla za toto období řádně vyplacena.

Za této situace žalobce nemá právní povinnost dokazovat ani to, že ve shora uvedeném období nebyla dána žádná z tzv. vyloučených dob. Naopak je to žalovaná, který je při odepření veřejnoprávního nároku, v tomto případě nároku na zahrnutí stanovené hrubé mzdy do výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu, povinen prokázat, že zde byla dána okolnost spočívající v tzv. vyloučené době, která by žalovanému umožňovala dobu ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 nezahrnout do výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu pro výpočet mého starobního důchodu.

Žalovaná však namísto toho v napadeném rozhodnutí toliko konstatovala, že uvedené období nebylo možno zhodnotit s ohledem na „*absenci jakýchkoli dokladů o získaném vyměřovacím základu*“, aniž by skutečně zhodnotila k námitkám ze dne 26. 11. 2015 předložené listiny prokazující existenci a výši dosaženého příjmu a tím i existenci a výši výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu za období ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 pro výpočet mého starobního důchodu.

V této souvislosti žalobce upozornil i na zásadní pochybení žalovaného, který se odpovídajícím způsobem nevypořádal s mým návrhem na provedení důkazu svědeckou výpovědí JUDr. V. B., tehdejšího jednatele a společníka obchodní společnosti M. s. r. o., která měla prokázat skutečnosti související s existencí a výší mnou dosaženého příjmu a tím i existencí a výší mého výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu za období ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 pro výpočet mého starobního důchodu. Tímto svým postupem žalovaný nepochybně porušil ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu,

Ve vztahu k období ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015, v němž dosažená hrubá mzda žalobce ve výši 176.000,- Kč rovněž nebyla zahrnuta do výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu, žalobce namítl, že nezahrnutí této hrubé mzdy za období ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015 do vyměřovacího základu žalovaná odůvodnila pouze odkazem na ustanovení § 18 odst.1 ZDP. Samotnou existenci tohoto zákonného ustanovení nelze samozřejmě zpochybnit, avšak žalobce je

přesvědčen, že dané ustanovení je z níže specifikovaných důvodů v rozporu s ústavním pořádkem a je namístě předložení věci Ústavnímu soudu ČR, aby tento nesoulad autoritativně posoudil. Rozpor předmětného ustanovení s ústavním pořádkem žalobce spatřuje především ve skutečnosti, že zde dochází k zásahu zákonodárné moci do legitimního očekávání jednotlivce, jehož příjem je po dobu trvání výdělečné činnosti, v mém případě tedy v období ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015, výrazně zatížen např. právě odvody na pojistné na veřejné zdravotní pojištění a pojistné na sociální zabezpečení, avšak příjem za toto období není zahrnut do výpočtového základu ani osobního vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu a neprojeví se tak ve výši starobního důchodu, přestože sama takto vymezená doba se, jakožto doba pojištění, do doby rozhodné pro vznik nároku na starobní důchod započítává. K takovému přístupu však není dán žádný ústavně konformní důvod a lze tak usuzovat na nepřípustnou svévoli zákonodárné moci ústící v natolik zjevnou nespravedlnost, jakou nelze v právním státě tolerovat.

Zároveň lze existenci a následnou aplikaci uvedené právní úpravy založit zásah do ústavně zaručeného práva nejen na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří ve smyslu čl. 30 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), popřípadě též na ochranu majetku ve smyslu čl. 11 odst.1 Listiny základních práv a svobod, neboť i starobní důchod, byť ve formě dávky podmíněné splněním zákonných podmínek, představuje nepochybně jednu z částí majetkové sféry člověka a občana, která je hodna ústavní ochrany. Předmětné ustanovení pak rovněž samo o sobě vytváří neodůvodněnou nerovnost mezi jednotlivými žadateli o starobní důchod, neboť jednou z podmínek pro přiznání starobního důchodu je dosažení důchodového věku, který se zcela logicky odvíjí od data narození žadatele, přičemž datum narození je nepochybně skutečností, kterou žadatel o starobní důchod nemůže nijak ovlivnit.

Stanoví-li ustanovení § 18 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, že rozhodné období pro stanovení osobního vyměřovacího základu končí zásadně kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, je žadatel o starobní důchod nucen podle okolností případu volit ze dvou možností. První z nich je žádat o přiznání starobního důchodu k datu dosažení důchodového věku, jak je jistě logické při povaze starobního důchodu jako dávky odvislé od věku. V tomto případě však musí žadatel počítat se ztrátou na osobním vyměřovacím základu v důsledku nezahrnutí výdělků za rok, ve kterém je mu starobní důchod přiznán, a tím ve svém důsledku i s nižším starobním důchodem.

Druhou možností je se zamýšleným datem přiznání starobního důchodu vyčkat na počátek následujícího kalendářního roku, ovšem s nutností i po dosažení důchodového věku vykonávat po další dobu (v krajním případě i několika měsíců) výdělečnou činnost, aby takový žadatel nebyl poškozen na osobním vyměřovacím základu. Tím v podstatě samotný důchodový věk přestává mít jakýkoli reálný význam, neboť žadatel, který jej dosáhne, se prakticky nemůže svobodně rozhodnout, zda k tomuto dni využije svého práva a požádá o přiznání starobního důchodu, neboť je v této své úvaze zásadně limitován výše uvedenou volbou mezi ztrátou na osobním vyměřovacím základu na straně jedné a nutností další výdělečné činnosti na straně druhé. Zatímco žadatel, který dosáhne důchodového věku například ke dni 1. 1. kalendářního roku, se může o datu svého odchodu do starobního důchodu rozhodovat víceméně svobodně bez rizika ztráty na osobním vyměřovacím základu, žadatel, u něhož takový den nastane kdykoli jindy během kalendářního roku, je již vystaven shora popsané volbě s důsledky z této volby plynoucími.

V této souvislosti dal žalobce krajskému soudu na zvážení postup podle ustanovení § 64 odst. 3 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů, a

podání návrhu Ústavnímu soudu České republiky na zahájení řízení o zrušení ustanovení § 18 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění pro jeho rozpor s ústavním pořádkem.

IV. Vyjádření žalované

Ve svém **vyjádření** k žalobě žalovaná uvedla, že pokud jde o doby pojištění a výše vyměřovacích základů, základním listinným důkazem je ELDZ (dále jen „ELDP“). Skutečnost, že zmíněné okolnosti mají být prokazovány právě tímto dokladem, vyplývá z podrobné úpravy obsažené v § 38 zák. č. 582/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů. ELDZ je dokladem, na němž se vedou údaje rozhodné pro stanovení nároku na důchod a jeho výši, tzn. doba trvání důchodového pojištění, vyměřovací základ a doby, které se pro stanovení OVZ (dále jen „OVZ“) vylučují. Organizace a orgány plnící úkoly v důchodovém pojištění jsou povinny na dobu důchodového pojištění občana vést ELDZ po celou dobu, po kterou trvá pracovní poměr. V rámci námitkového řízení tedy žalovaná provedla šetření prostřednictvím MSSZ v Brně a současně požádala o provedení rekonstrukce evidenčních listů důchodového zabezpečení podle ust. § 6 odst. 4 písm. u) zákona č. 582/1991 Sb., za dobu výkonu výdělečné činnosti žalobce u organizace M. s.r.o. v době od 1.1.2007 do 30.9.2007.

MSSZ v Brně na základě provedeného šetření vyhotovila ELDP na dobu výdělečné činnosti od 1.1.2007 do 31.8.2007, a to včetně vyměřovacího základu ve výši 120.128,- Kč. Dále bylo zjištěno, že v období od 1.9.2007 do 30.9.2007 činnost žalobce sice trvala, ale nebylo prokázáno, že by uvedená doba byla dobou pojištění ve smyslu ustanovení § 8 a § 11 odst. 2 ZDP, tzn. že šlo o výkon výdělečné činnosti zakládající účast na důchodovém pojištění. Následně žalovaná vydala napadené rozhodnutí, jímž zcela změnila rozhodnutí č. II ze dne 13.10.2015, č.j. 1-2R-13.10.2015-424/540 614 0542, a žalobci od 1.9.2015 přiznala starobní důchod ve výši 12.310,- Kč.

Žalovaná v souvislosti s námitkou žalobce týkající se zápočtu vyměřovacího základu za měsíc září 2007 odkazuje na právní názor Nejvyššího správního soudu vyjádřený v rozsudku ze dne 27. 10. 2010, č.j. 3 Ads 78/2010-93 s tím, že výši vyměřovacího základu nelze dokazovat stejně jako dobu pojištění. K námitce žalobce týkající se zápočtu vyměřovacího základu v roce 2015 žalovaná sděluje, že při stanovení rozhodného období a výpočtu osobního vyměřovacího základu žalobce postupovala dle ustanovení § 16 odst. 1 ZDP, dle něhož OVZ představuje měsíční průměr úhrnu ročních vyměřovacích základů pojištěnce za rozhodné období, kterým je období třiceti kalendářních roků bezprostředně před rokem přiznání důchodu (jde o hrubé příjmy). Do rozhodného období se ovšem nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986 (§ 18 odst. 1 a odst. 4 ZDP). V případě žalobce je tedy rozhodné období určeno roky 1986 — 2014 a jeho příjmy získané v roce 2015 nelze do rozhodného období zahrnout.

Žalovaná je povinna právní předpisy týkající se důchodového zabezpečení dodržovat a nikoli je, dle svého uvážení či uvážení pojištěnců nebo dalších osob zúčastněných v řízení, měnit, a proto při rozhodování o starobním důchodu žalobce žalovaná vycházela z platné právní úpravy předpisů o důchodovém pojištění a souvisejících právních předpisů. V dalším žalovaná odkazuje na obsáhlé odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl, aby krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou, neboť bylo rozhodováno v souladu s platnými právními předpisy.

V. Posouzení věci krajským soudem

Žaloba je přípustná ve smyslu ustanovení § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s.ř.s.“) a byla podána včas. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí podle skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalované (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).

Krajský soud ve věci nařídil ústní jednání na den 22. 8. 2017, neboť žalovaná nesouhlasila s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Po slyšení přednesů procesních podání soud poučil strany o tom, že o návrhu na předložení věci s návrhem na zrušení § 18 odst. 1 ZDP ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR není povinen krajský soud samostatně rozhodnout, pokud neshledá podmínky pro takový postup. Poté krajský soud přistoupil ke shrnutí podstatného obsahu soudního a správního spisu.

Ze **správního spisu** žalované vyplývají následující skutečnosti. Žalobce podal žádost o starobní důchod před dosažením důchodového věku ze dne 11. 6. 2015 s datem přiznání od 1. 9. 2015, přičemž o této žádosti bylo rozhodnuto prvostupňovým rozhodnutím, jímž byl přiznán starobní důchod ve výši 11978 Kč měsíčně a vdovecký důchod ve výši 2871 Kč. Proti prvostupňovému rozhodnutí podal žalobce námitky, k nimž připojil několik příloh, a to konkrétně pracovní smlouvu se zaměstnavatelem M. spol.s.r.o., platový výměr ze dne 15. 8. 2005 potvrzující hrubý měsíční výdělek ve výši 15000 Kč, soupis dob pojištění Zdravotní pojišťovny Ministerstva vnitra, kopie evidenčního listu důchodového pojištění (také jen „ELDP“) vydaného zaměstnavatelem A., s.r.o. za rok 2015, dále ELDP za rok 2007 rekonstruovaný MSSZ v Brně spolu se sdělením MSSZ v Brně („oznámení o výsledku řízení podle ustanovení § 6 odst. 4 písm. u) zákona č. 582/1991 Sb.“). Z osobního listu důchodového pojištění vyhotoveného ke dni 17. 2. 2016 (v rámci námitkového řízení) vyplývá, že sporná doba 1. 9. 2007 - 30. 9. 2007 není uvedena jako doba pojištění. Sporňá doba ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015 je uvedena jako doba pojištění. Rozhodné období pro výpočet starobního důchodu bylo stanoveno jako období let 1986 – 2014 se vznikem nároku na starobní důchod ke dni 1. 9. 2015.

Jelikož strany nepřednesly žádné další návrhy na dokazování, přičemž soud ověřil, že všechny relevantní listiny přiložené k žalobě byly obsahem správního spisu, bylo dokazování ve věci ukončeno s tím, že další dokazování prováděno nebude. Po slyšení konečných návrhů ve věci, v němž zástupkyně žalobkyně odkázala kromě judikatury citované v žalobě ještě na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2013, č.j. 4 Ads 28/2013 – 22, jehož závěrů se dovolává na podporu své argumentace ohledně dokazování sporné doby pojištění a vyměřovacího základu za měsíc září 2007. Krajský soud poté přikročil po přerušení jednání k rozhodnutí o věci samé.

Žaloba není důvodná.

Úvodem posouzení věci krajský soud poukazuje obecně na to, že právní úprava důchodového pojištění je v určitých ohledech tvrdá a může působit určité nespravedlnosti. Ty však není možné z hlediska přezkumu zákonnosti rozhodnutí žalované v důchodových věcech vždy korigovat a zohlednit.

Předmětem posouzení byla otázka skutková, která spočívá ve zjištění vyměřovacího základu, který žalobce docílil v měsíci září 2007 (od 1. 9. 2007 do 30. 9. 2007). V námitkovém řízení byla podle krajského soudu zhojena většina nedostatků týkajících se zjištění skutkového stavu, konkrétně nezapočítané doby pojištění a k ní příslušejících vyměřovacích základů dosažených žalobcem v období leden až srpen 2007. Nicméně k měsíci

září 2007 nebyly dohledány příslušné podklady (výplatní páska či jiný doklad o dosaženém vyměřovacím základu na pojistné na sociální zabezpečení), o čemž jednoznačně vypovídá oznámení MSSZ v Brně o výsledku řízení podle ustanovení § 6 odst. 4 písm. u) zákona č. 582/1991 Sb. Úvaha žalované je tedy podložena o šetření provedené MSSZ v Brně. V tomto případě sice o sporné době pojištění MSSZ v Brně nevydala v souladu s právní úpravou rozhodnutí, takže jejími závěry žalovaná nebyla při rozhodování o důchodové dávce vázána, nicméně její závěry představují podklad pro napadené rozhodnutí, který podléhá volnému hodnocení důkazů, které žalovaná v napadeném rozhodnutí provedla.

Krajský soud se ztotožňuje s právním názorem vyplývajícím z judikatury Nejvyššího správního soudu, konkrétně z rozsudku ze dne 27. 10. 2010, č.j. 3 Ads 78/2010-93, podle něhož „... *za účelem prokázání vyměřovacích základů nelze použít tytéž podpůrné důkazní prostředky, jako stran prokázání samotné doby pojištění tzn. kupř. čestné prohlášení dvou svědků a žadatele o důchod. Rovněž platové výměry a další doklady o vyměření mzdy či jiné doklady o průběhu pracovního poměru (např. zápočtový list) nejsou dostatečně podrobným zdrojem informací k určení vyměřovacích základů za příslušnou dobu pojištění, neboť nezaznamenávají příjem za každý jednotlivý měsíc. Z údajů uvedených v platových výměrech nelze vyčíst podrobnosti o průběhu žalobcova pracovního poměru, tzn. zejména zda žalobce pracoval každý měsíc, zda nečerpal neplacené volno či nemocenské či zda za něj bylo po celou dobu odváděno pojistné, popř. v jaké výši...*“. Krajský soud souhlasí s úvahou žalované, že vyměřovací základ za měsíc září 2007 nebylo možno jednoznačně a bez důvodných pochybností dovodit z jím předložených podkladů, neboť platový výměr vystavený zaměstnavatelem M. spol. s r.o. potvrzující hrubý měsíční výdělek 15 000 Kč ve smyslu citované judikatury takovým důkazem není. Stejně tak lze vyhodnotit i postup žalované, která neprovedla důkaz navrhovanou svědeckou výpovědí JUDr. V. B., tehdejšího jednatele a společníka obchodní společnosti M. s. r. o., která měla prokázat skutečnosti související s existencí a výší dosaženého příjmu žalobce a tím i existencí a výší jeho výpočtového základu a osobního vyměřovacího základu za období ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 pro výpočet starobního důchodu žalobce. Krajský soud má za to, že na rozdíl od samotné doby pojištění, kterou lze ve smyslu ustanovení § 85 odst. 6 zákona č. 582/1991 Sb. prokázat pomocí čestného prohlášení nejméně dvou svědků a žadatele o důchod nebo o úpravu důchodu, nelze totožný postup užít k jednoznačnému stanovení vyměřovacího základu pojištěnce v daném kalendářním měsíci. Proto neprovedení tohoto důkazu krajský soud nepovažuje za procesní vadu, která by měla za následek nezákonnost rozhodnutí o věci samé.

Pokud žalobce odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 7. 2013, č.j. 4 Ads 28/2013-22, tedy na novější judikaturu, krajský soud je se závěry Nejvyššího správního soudu obsaženými v tomto rozsudku obeznámen. Předmětný rozsudek řešil případ sporných dob pojištění (dříve dob zaměstnání) v letech 1986 – 1988, k nimž se nepodařilo prokázat vyměřovací základy pomocí mzdových listů. I v tomto případě se jednalo o situaci, kdy zaměstnavatel řádně neodevzdával evidenční listy důchodového pojištění. Nejvyšší správní soud dospěl k názoru, že *i když mzdové listy pojištěnky nebyly za roky 1986, 1987 a 1988 nalezeny, bylo možno vycházet z mzdového listu za rok 1985 a 1989, jakož i z dalších listin (potvrzení o dočasně pracovní neschopnosti, o ošetřování člena rodiny a o jejím nástupu na mateřskou dovolenou), z nichž bylo zcela zřejmé, ve kterých konkrétních dnech období od roku 1986 do roku 1988 náležely pojištěnce dávky nemocenského pojištění a jaké doby se vylučovaly pro účely zjišťování jejího hrubého výdělku. V této věci tedy bylo možno určit alespoň přesnou minimální výši vyměřovacích základů stěžovatelky za roky 1986 a 1988.*“

Krajský soud ohledně žalobcem namítané aplikace závěrů tohoto rozsudku Nejvyššího správního soudu dospěl k přesvědčení, že je bez dalšího nelze na předmětnou věc použít. V první řadě se zde jednalo o doby, které pojištěnec získal v době účinnosti předchozí právní úpravy obsažené v zákoně č. 100/1988 Sb. a vyhlášce č. 149/1988 Sb., o provedení zákona o sociálním zabezpečení. Tyto doby zaměstnání se považují ve smyslu § 13 odst. 1 ZDP za doby pojištění, nicméně přesto se krajský soud domnívá, že vzhledem k tomu, že v citovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu nebylo aplikováno ustanovení § 11 ZDP, na rozdíl od předmětné věci, nelze tyto závěry Nejvyššího správního soudu per analogiam použít. Krajský soud proto i při reflexi citovaných závěrů Nejvyššího správního soudu dovodil, že v předmětné věci žalovaná při zjišťování doby pojištění žalobce a vyměřovacích základů v období 1. 9. 2007 - 30. 9. 2007 nepochybila.

Druhá skupina žalobních námitek směřuje ke zpochybnění právní úvahy žalované týkající se stanovení rozhodného období (§ 18 odst. 1 ZDP). Podle tohoto ustanovení v rozhodném znění platí, že *§ 18 odst. 1 a 4 rozhodným obdobím pro stanovení osobního vyměřovacího základu je období, které začíná kalendářním rokem bezprostředně následujícím po roce, v němž pojištěnec dosáhl 18 let věku, a končí kalendářním rokem, který bezprostředně předchází roku přiznání důchodu, pokud se dále nestanoví jinak. Do rozhodného období se nezahrnují kalendářní roky před rokem 1986. Není-li však v takovém rozhodném období aspoň pět kalendářních roků s vyměřovacím základem pojištěnce (§ 16 odst. 3 a 8), prodlužuje se rozhodné období před rokem 1986 postupně tak, aby zahrnovalo ještě jeden takový rok, nejvýše však kalendářní rok bezprostředně následující po roce, v němž pojištěnec dosáhl věku 18 let.* V důsledku aplikace tohoto ustanovení byl žalobce zkrácen o započtení částky 176.000,- Kč, kterou dosáhl jako hrubý výdělek za období 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015 u společnosti A. s.r.o., jak vyplývá z příslušného evidenčního listu důchodového pojištění.

Krajský soud nesouhlasí s názorem žalobce, že toto ustanovení je ve svých důsledcích protiústavní, a proto nevyhověl jeho návrhu na předložení věci k Ústavnímu soudu ČR ve smyslu čl. 95 odst. 2 Ústavy ČR. Krajský soud má za to, že vymezení rozhodného období pro výpočet důchodové dávky je stanoveno v zákoně ve smyslu principu rovnosti pro všechny pojištěnce stejně, přičemž ve smyslu principu legitimního očekávání je třeba podotknout, že žalobcem zpochybňovaný účinek tohoto ustanovení spočívající v tom, že pro stanovení osobního vyměřovacího základu nejsou zohledňovány výdělky dosažené pojištěncem v roce, kdy je důchod přiznán, vyplývá přímo z jazykové dikce věty první tohoto ustanovení. Podle názoru krajského soudu však toto ustanovení nepůsobí ani nedůvodnou nerovnost, ani nemá překvapivý charakter, přičemž skýtá pojištěnci možnost prostřednictvím podání žádosti o důchod ovlivnit, jaké období se do výpočtu osobního vyměřovacího základu zahrne. Podání žádosti o přiznání důchodu je plně v dispozici pojištěnce. Krajský soud připouští, že toto ustanovení může mít za následek individuální nespravedlnost spočívající v nezohlednění některých výdělků, které žalobce dosáhne v období roku přiznání důchodové dávky. Cílem tohoto ustanovení je však generovat rozhodné období celých kalendářních let, v nichž se vyhodnotí vyměřovací základ pojištěnce. Na okraj krajský soud konstatuje, že tyto námítky založené na tvrzené diskriminaci proti zákonné konstrukci rozhodného období nejsou nikterak nové a judikatura se s nimi již zabývala, byť v různých skutkově poněkud odlišných kontextech (viz k tomu rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č.j. 6 Ads 22/2006- 73, dále také usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 9. 2008, sp. zn. IV. ÚS 252/08, přístupné na www.nssoud.cz a <http://nalus.usoud.cz>).

Pokud žalovaná dospěla k závěru, že rozhodné období v případě žalobce bylo dáno lety 1986 – 2014, přičemž žádost o přiznání starobního důchodu žalobce podal dne 11. 6. 2015 s datem přiznání od 1. 9. 2015, pak se krajský soud s touto úvahou žalované ztotožňuje a uzavírá, že ustanovení § 18 odst. 1 ZDP bylo v případě žalobce aplikováno zákonně a správně. Na tom nic nemění ani námitky žalobce, že za 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015 (v němž dosažená hrubá mzda žalobce ve výši 176.000,- Kč), platil odvody na sociální pojištění. Krajský soud v tomto ohledu poukazuje na to, že je povinnost odvádět pojistné na sociální zabezpečení koreluje ekonomické aktivitě pojištěnce, to ale bez dalšího neznamena, že se každé takové období projeví v přiznané důchodové dávce. Krajský soud v tomto ohledu poukazuje i na princip solidarity, který je dominantním principem systému důchodového pojištění. Co se týká odvodu pojistného na veřejné zdravotní pojištění, to představuje autonomní pojistný systém sloužící k odlišnému účelu, v němž musí být osoba pojištěna i tehdy, není-li ekonomicky aktivní. Mezi odvodem na veřejné zdravotní pojištění a zohledněním dosažených výdělků v osobním vyměřovacím základu pojištěnce pro účely výpočtu důchodové dávky není žádná přímá logická ani systematická souvislost.

Krajský soud musel částečně přitakat výtce žalobce, že formulace výroku napadeného rozhodnutí žalované není zcela korektní a souladná s ustanovením § 90 odst. 5 správního řádu, které se užije subsidiárně na základě odkazu § 88 odst. 8 zákona č. 582/1991 Sb. i pro řízení o námitkách. Zároveň však tato nekorektní formulace, která obsahuje výraz „zcela“ a může působit pro účastníka řízení nejasně, nezakládá vnitřní rozpornost či nesrozumitelnost tohoto výroku. Krajský soud připomíná, že smysl výroku napadeného rozhodnutí je třeba vnímat v kontextu s výrokem prvostupňového rozhodnutí, jímž bylo rozhodnuto o tom, že účastníku řízení od 14. 9. 2015 starobní důchod ve výši 11 978 Kč podle ustanovení § 31 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů. Výše vypláceného vdoveckého důchodu podle ustanovení § 59 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů od 1. 9. 2015 činí 2 871 Kč a celkově tak účastníku řízení náleží 14 849 Kč. Žalovaná napadeným rozhodnutím změnila výši přiznaného starobního důchodu, nikoliv však výši vdoveckého důchodu, která zůstala stejná. V tom lze spatřovat formální vadu výroku napadeného rozhodnutí a nesprávnost užití výrazu „zcela“. Správně měla žalovaná rozhodnout tak, že se mění výše přiznaného starobního důchodu, přičemž ve zbytku se prvostupňové rozhodnutí potvrzuje. Pokud však ve výroku napadeného rozhodnutí znovu uvedla i výši vdoveckého důchodu, byť je stejná, nejde o žádnou obsahovou vadu tohoto výroku. Použití výrazu „zcela“ však působí zbytečně představu, že prvostupňové rozhodnutí se do základu mění, ačkoliv tomu tak není. Pokud však žalobce namítá, že napadené rozhodnutí nezměnilo hodnocení sporné doby pojištění ode dne 1. 9. 2007 do dne 30. 9. 2007 a doby ode dne 1. 1. 2015 do dne 31. 8. 2015, k nimž lze toliko z odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného lze dovodit, že v rozsahu těchto dvou období bylo prvostupňové rozhodnutí žalovaným de facto potvrzeno, pak krajský soud uvádí, že napadeným rozhodnutím se rozhodovalo o přiznání důchodu a jeho výši, nikoliv o samotné době pojištění. Proto se logicky tato úvaha žalobce míjí s předmětem rozhodování žalované a krajský soud ve výsledku tuto námitku nepovažuje za důvodnou.

Ze všech shora uvedených důvodů krajskému soudu nezbylo než žalobu zamítnout jako nedůvodnou dle § 78 odst. 7 s. ř. s., jak je ve výroku I. uvedeno.

O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce ve věci úspěch neměl (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a proto nemá

právo na náhradu nákladů řízení. Žalované nelze náhradu nákladů řízení přiznat ve smyslu § 60 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 22. srpna 2017

JUDr. Lukáš Hlouch, Ph.D., v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Karolina Marešová